

Spis treści

Wstęp.....	5
Rozdział 1. Narzucanie systemu. Rządzący i rządzi w radzieckiej strefie okupacyjnej 1945–1949.....	11
1.1. Zarys sytuacji międzynarodowej Niemiec przed i w trakcie II wojny światowej.....	11
1.1.1. Narodziny idei 1919–1939.....	11
1.1.2. Apogeum wielkości i upadku imperium. 1939–1945.....	15
1.2. Związek Radziecki wobec III Rzeszy 1918–1945.....	17
1.2.1. Niemcy jako partner 1918–1941.....	17
1.2.2. Niemcy jako przeciwnik 1941–1943.....	20
1.2.3. Niemcy jako zdobycz. Ostateczne postanowienia wielkich mocarstw w sprawie przyszłości III Rzeszy w 1943–1945.....	24
1.3. Od porozumienia do podziału. Wielkie mocarstwa a status prawno-polityczny Niemiec 1945–1949.....	31
1.4. Powstanie radzieckiej strefy okupacyjnej – SBZ.....	45
1.4.1. Budowa struktur administracyjnych oraz instytucjonalizacja partii politycznych.....	45
1.4.2. „Demokracja kierowana”. Wybory, opozycja i ujednolicenie mechanizmów rządzenia SBZ 1946–1948	56
1.5. Powstanie Niemieckiej Republiki Demokratycznej... 74	
Rozdział 2. „Partia ma zawsze rację”. Umacnianie, obrona i odgrózenie systemu 1949–1961.....	79
2.1. Formalne i faktyczne podstawy systemu politycznego NRD.....	79
2.1.1. Konstytucja z 1949 r.	79

2.2.	Przekształcenia struktur administracyjnych.....	83
2.3.	Stalinizacja NRD i kulminacja terroru 1949–1952....	86
2.3.1.	Represje wewnątrz aparatu władzy.....	86
2.3.2.	Represje wobec społeczeństwa.....	93
2.4.	Powstanie berlińskie.....	98
2.5.	„Nowy kurs”, czyli wschodnioniemiecki model de(re)stanilizacji 1953–1961.....	103
2.5.1.	Przekształcenia partii i państwa 1953–1955.....	103
2.5.2.	Re/destalinizacja w praktyce 1956–1961.....	108
2.6.	Budowa muru berlińskiego.....	117
Rozdział 3.	„Władzy i opozycji dzień powszedni”. NRD w okresie 1961–1971.....	123
3.1.	„De/restalinizacja” raz jeszcze. Rozwój społeczno- -polityczny Niemiec Wschodnich.....	123
3.2.	„Przewrót pałacowy”. Uwarunkowania, okoliczności i przebieg przejścia władzy przez Ericha Honeckera.....	131
Rozdział 4.	Dwie dekady rządów Ericha Honeckera 1971–1988.....	157
4.1.	Okres 1971–1981.....	157
4.1.1.	Rozwój i funkcjonowanie systemu politycznego....	157
4.2.	Opozycja w latach 1971–1981.....	167
4.2.1.	„Tarcza i miecz partii”. Struktura i metody działania Ministerstwa Bezpieczeństwa Państwowego.....	167
4.2.2.	Działalność „dysydencka i antypaństwową” w latach 1971–1981.....	175
4.2.2.1.	Inicjatywy i postawy niezależne w kręgach i środowiskach kościelnych.....	175
4.2.2.2.	Inicjatywy i postawy niezależne w kręgach i środowiskach pozakościelnych.....	188
4.3.	Okres 1981–1988.....	204
4.3.1.	Przekształcenia w polityce wewnętrznej NRD.....	204
4.3.2.	Zarys stosunków NRD–ZSRR 1981–1988.....	211

4.4. Działalność dysydencka i antypaństwowa	
1981–1988.....	220
4.4.1. Próby powiązania ugrupowań opozycyjnych	
1981–1983.....	220
4.4.2. Aktywność opozycji w 1984 r.	226
4.4.3. Kontynuacja i odnowa w ruchu niezależnym NRD	
w 1985 r.	232
4.4.4. Konsolidacja struktur i prymat ekologii w działaniach opozycji w 1986 r.	241
4.4.5. Konflikty z Kościołem i pierwsze sukcesy dysydentów w Niemczech Wschodnich w 1987 r.	249
4.4.6. Opozycja w ostatnim roku dyktatury.....	258
Zakończenie.....	273
Bibliografia.....	279
Spis tabel i diagramów.....	297
Indeks osobowy	299